

Modstande overvindes

Ezra 1 til 6,
Nehemias' Bog
kap. 4 og 6

"For hvis dette er menneskers vilje eller værk, falder det fra hinanden, men er det fra Gud, kan I ikke fælde dem; kom ikke til at stå som mennesker, der kæmper mod Gud." (ApG 5,38b-39).

Hovedtanke

Det jødiske folk måtte overvinde megen modstand, inden det kunne bo i trygge rammer efter landflygtigheden.

Introduktion

Odysseus, den sejrende helt i den trojanske krig, vender efter ti års omflakkende sejlds endelig hjem til Ithaka. Undervejs stod han overfor talrige vanskeligheder og farer. Hans iver og klogskab var ham en stor hjælp. Ugunstige vinde, sirenerens fristende sange, truslerne fra Skylla og Charybdis i Messinastrædet og anden modstand forhindrer ham ustandseligt i at vende hjem til sin hustru Penelope. Til slut opfylder Zeus hans længselsfyldte ønske på grund af Athenas bøn.

Det, som den græske digter Homer har fremsat i sit epos, *Odysseen*, afspejler erfaringer, som mange kommer ud for. "Livet er ikke en dans på roser" – og denne banale sandhed gælder på alle livets områder, også for livet med og for Gud. Moses kunne også tale med om det – først nægtede farao ham at drage ud, så nægtede folket at følge ham. Profeterne oplevede først og fremmest megen modstand fra den herskende overklasse. Paulus mødte ligeledes heftig modstand ... Listen kunne føres helt frem til i dag. Menigheden oplever restriktioner og repressalier i mange lande. De kristne nægtes troens frie udfoldelse.

Modstanden mod Guds værk er også et fremherskende tema hos Ezra og Nehemias. Det var fremfor alt genopbygningen af templet og Jerusalem, der påkaldte sig heftig modstand. Hvordan håndterede jøderne denne situation?

I denne uge står et omfangsrigt læsepenum på programmet: Det drejer sig om otte af de 23 kapitler i Ezras og Nehemias' bøger.

Hjemkomsten og en ny start

Ezra kap. 1-2

Hvad var årsagen til, at folket kunne vende hjem fra eksilet?

Hvorfor skelner man mellem de forskellige grupper af hjemvendte?

Hvilken betydning havde tempelkarrene i den forbindelse?

Baggrund

"Vers 1-3 svarer næsten ordret til slutningen af Krønikebøgerne (2 Krøn 36,22-23). I Anden Krønikebog, som ender med Judas riges undergang, templets og Jerusalems ødelæggelse, tilfangetagelsen og landflygtigheden, fungerer Kyros-ediktet som et sølvstrejf i horisonten" (SAT 1, 920).

Tempelkarrene "står symbolsk for den nye start og for fortsættelsen af det første tempel, som Salomo lod bygge." Navnelisterne fortsætter der, hvor man havde begyndt med optegnelserne af tempelkarrene. "Listens teologiske betydning består i at dokumentere, at folket har konstitueret sig på ny ... Folket er en samlet nøje optalt størrelse med en klar defineret identitet" (SAT 1, 921). Dette faktum styrker overbevisningen om udvælgelse og sammenhængskraft.

Til anvendelse

Ligeså vigtigt som det på den tid var at fastslå afstamning fra David, Aron og Israels folk for at dokumentere pålideligheden af Guds tilsagn, ligeså lidt har disse synlige forhold nogen betydning i dag. "I Kristus" gælder andre kriterier for tilhørsforhold. Om man er født som mand eller kvinde spiller ingen rolle (Gal 3,28). Det gør det heller ikke, uanset hvilken nation eller gruppe man tilhører (Åb 14,6). Menighed og fællesskab bliver til ved og i Kristus (Gal 3,26).

Til eftertanke

Hvad styrker min overbevisning om at være et Guds barn?

Ubændig glæde og smertefulde minder

Ezra 3

Hvor ses det tydeligt, at genopbygningen og fornyelse af tro var tæt forbundet?

Hvad fortæller tårene hos nogle og jubelen hos andre?

Baggrund

"Sammenligningen med 1 Kong 5,20-29 viser, at byggeriet foregår på samme måde, som dengang Salomo opførte det første tempel. Persekongens tilladelse understreger forehavendets legitimitet også med henblik på den politiske øvrighed" (SAT1, 923).

Til fordybelse

Det er vigtigt for at indordne begivenhederne i en jødisk sammenhæng, at *Jeshua* og Zerubbabel nævnes. Jeshua er forbindelsesleddet til det aronitiske præsteskab og Zerubbabel til Davids kongeslægt. På den måde sikrer jøderne sig, at deres historie fortsætter med deres traditioner og gerninger. Gud bliver forståelig og nærværende gennem disse personer.

Til anvendelse

Minder kan være gavnlige, men også virke hindrende. Når menneskers liv bestemmes af savn og sorg, forhindrer den dermed forbundne smerte, at de med optimisme kan være åbne for nye muligheder. Hvad end mennesker lider af, så har de brug for medfølelse og omsorg. Men da livet går videre, hører det også med, at man slipper det gamle og giver plads for noget nyt. "Afsked skal øves," siger Heinz Rudolf Kunze (tekstforfatter og sanger). Den nye start for Juda efter landflygtigheden fortæller om et samfund, hvor begge dele finder plads side om side.

Til eftertanke

Hvor står forholdet til mine minder i vejen for en ny begyndelse?

Modstanden tager form

Ezra 4,1-6,13

Hvorfor afslog de hjemvendte den tilbudte hjælp ved genopbygningen af templet?

Hvilke bebrejdelser måtte jøderne tage stilling til, mens de genopbyggede bymuren?

Hvordan lykkedes det modstanderne at standse arbejdet?

Baggrund

Ved første øjekast ser tilbuddet ud som en venlig håndsækning fra naboerne – hvorfor skulle man afslå den? Ifølge 2 Kong 17,24-41 kom disse mennesker – samaritanerne – fra andre folkeslag, som efter jødernes deportation var blevet placeret i regionen. Deres religion omfattede tilbedelsen af kanaanæiske guder. Derfor ville den hjemvendte befolkning ikke blande sig med dem.

Modstanderne skrev anklageskrifter angående jøderne og deres aktiviteter – først til *Dareios* (Ezra 5,3 til 6,13), senere til *Ahasverus/Xerxes* (4,6) og til *Artaxerxes* (4,7-24). De gjorde alt, hvad der stod i deres magt, for at få arbejdet på templet til at gå i stå. Mens *Dareios* bekræftede, at templet skulle genopbygges, befalede *Artaxerxes* at byggeriet skulle indstilles.

Til fordybelse

Ezra 3 til 6 er ikke ordnet kronologisk, men tematisk, og beskriver forskellige faser i modstanden mod tempelbyggeriet. Med kapitel 4,24 "fortsættes den i v. 5 afbrudte beretning om tempelbyggeriet, mens det i v. 8-23 drejede sig om genrejsningen af bymuren. Forfatteren skiller ikke de to ting skarpt ad – i modsætning til det historiske forløb" (SEB 580 (Stuttgarter Erklärungs Bibel)).

Til anvendelse

Jøderne var klar over, at det var Guds vilje, at templet og byen skulle genopbygges, men modstanden gjorde dem modløse. I sådanne situationer er vi tilbøjelige til at stille spørgsmålstejn ved Guds ledelse og tvivle på den. Angst kan lamme beslutsomhed. I stedet for at have tillid til Gud giver vi op.

Til eftertanke

Hvordan reagerer jeg på modstand?

Opmuntring fra profetien

Ezra 5,1-2; 6,14
Hagg 1-2
Zak 4,6-10

Hvordan bidrog profeterne Haggaj og Zakarias til genopbygningen af templet?

Baggrund

Modstanden, som slog ind over jøderne fra nabofolkene, gjorde dem usikre og standsede tempelbyggeriet. I denne situation trådte to profeter frem for at motivere de hjemvendte til på ny at genoptage arbejdet.

"For at modvirke krisen fik profeterne Haggaj og Zakarias et kald. Disse udvalgte sendebud ruskede op i folket med beskrivelser, der afslørede årsagerne til deres vanskeligheder. Profeterne forklarede, at deres manglende jordiske velstand var en følge af, at man havde forsømt at prioritere Guds anliggender. Hvis israelitterne havde æret Gud og vist ham den hengivenhed og respekt, idet de først og fremmest arbejdede på Guds hus, ville de have set, at han var tilstede med sin velsignelse" (MUO 387).

Til fordybelse

Allerede Ezra 1,5 understreger, at de, *hvis ånd Gud havde vakt*, vendte hjem. Såvel Ezras Bog som Haggaj og Zakarias' skrifter beskriver med konkrete begivenheder, personers handlinger og åndelige impulser en opmuntrende trosbekendelse i tiden efter landflygtigheden.

Til anvendelse

De nødvendige fornyelser opstod ikke ved tilfældigheder. De var tænkt forud hos Gud og mennesker. Modstand og ydre pres kunne ikke forhindre, at planerne og forehavendet til sidst blev virkeliggjort.

Til eftertanke

"Ikke ved magt, og ikke ved styrke, men ved min ånd, siger Hærskærers Herre!" (Zak 4,6).

"Det er et stort arbejde, jeg er i gang med"

Neh kap. 4 og 6

Hvordan lykkedes det Nehemias at få muren bygget færdig?

Hvordan reagerede han på modstandernes skræmmekampagne?

Baggrund

Situationen ændredes med Ezras ankomst til Jerusalem (457 f.Kr.), og Jerusalem og dens bymur rejste sig i hast. 13 år senere indtraf Nehemias (444 f.Kr.) og opbygningen af muren blev endelig genoptaget. Folk arbejdede døgnet rundt i skift, og på samme tid blev der holdt vagt for at afværge mulige angreb. På trods af heftig modstand blev bymuren færdiggjort indenfor 52 dage (6,15). Således kunne man påbegynde et næsten normalt liv i byen (7,1-3).

Kapitel 6 beskriver forskellige forsøg på at skræmme og angribe Nehemias. Men Nehemias lod sig ikke anfægte: "Det er et stort arbejde, jeg er i gang med" (6,3). "Modstandernes reaktion var denne gang ikke spot og hån og heller ikke en sammensværgelse mod byen. I erkendelsen af, at det nu var for sent til overgreb, prøvede man på at lokke Nehemias i en fælde. Det var i hvert fald det, Nehemias skød sine modstandere i skoene ... At modstanderne prøvede på at fare frem med list viser, at de ikke kunne udrette noget på legal vis" (A. H. J. Gunneweg, Nehemia, Berlin 1987, 94).

Til anvendelse

"Nehemias' urokkelige hengivenhed over for Guds værk og hans faste tro på Gud var årsagen til, at det ikke lykkedes hans fjender at gribe ham. Den, der er usikker, er et let bytte for fristelser. Men i et liv med høje mål og begejstret engagement finder det onde ikke fodfæste. Troen hos den, der bestandig går fremad, svækkes ikke, for han erkender den kærlighed, der omgiver ham, og som i alle henseender virker på den måde, at Guds gode hensigter opfyldes. Guds sande tjenere arbejder med urokkelig målrettethed, fordi nådens trone er deres støtte i et og alt" (MUO 448).

Når målet er nået

Ezra 6,14-22

Hvad mente Ezra var årsagen til, at templets genrejsning blev så vellykket?

Hvordan var stemningen ved fejringen af tempelindvielsen og påskefesten?

Baggrund

En del af Salomos bøn ved indvielsen af det første tempel var: "Lad dine øjne være åbne for dette hus nat og dag" (1 Kong 8,29). Det store arbejdes vellykkede afslutning viste, at dette også gentog sig på trods af vanskelige tider.

Teksten, der indtil v. 18 er affattet på aramæisk, som var det fremherskende sprog i Mellemøsten, skifter fra v. 19 over til hebraisk. Således gør tekstens form det klart, at der med stabiliseringen af samfundslivet også følger en fornyelse af det religiøse liv.

Første del af Ezras Bog slutter med beretningen om de hjemvendtes første påskefest.

Til fordybelse

Festdeltagerne var delt i to lejre, fordi det genopførte tempel ikke kunne stå mål med Salomos tempel. Der var dem, hvis triste minder om tabt pragt overskyggede indvielsen af det nye tempel. Der var sikkert også nogle, der var klar over, at jøderne også havde tabt tidligere tiders indflydelse. Mange var slet ikke vendt tilbage til deres forfædres land. De havde foretrukket livet i de sikre babyloniske omgivelser. Alligevel fandtes der tilstrækkeligt med hjemvendte, der taknemmelige så på det, der var muligt, som havde tillid til Gud og som i lyset af de opståede muligheder ikke ville gå glip af denne glædens fest.

Resumé

På trods af mange genvordigheder og lange forsinkelser lykkes det for de hjemvendte at genrejse templet og bymuren. Guds og de persiske kongers befaling, profeternes opmuntring og Nehemias' målrettedhed førte til, at alt ender med et godt resultat, som fejres med glæde og taknemmelighed.

Spørgsmål til drøftelse

- Udgangspunkt 1 Dietrich Bonhoeffers breve fra fængslet bærer titlen:
"Modstand og hengivelse".
- Hvornår er det ene på sin plads og hvornår det andet?
- Supplerende spørgsmål 2 Hvordan reagerer I på modstand?
- Ezra 4,1-5 3 Hvordan bedømmer I
- jødernes svar på tilbuddet om hjælp
 - modstandernes reaktion?
- Ezra 5,1-2 4 Hvad kan vi lære af disse tekster med hensyn til, hvilken rolle
Zak 4,6-10 og betydning profetisk tale har i menigheden?
- Neh 6,1-9 5 Hvad kan vi lære af Nehemias' forhold til dem, der saboterer Guds
værk og/eller udbreder usandheder om hans ledere?
- Ezra 6,14-15 6 Hvilken andel havde
- Gud
 - de persiske konger
 - profeterne
 - lederne og
 - folket i genopbygningen af byen og templet?
- Afslutning 7 Hvordan fejrer vi på behørig vis, hvad vi med Guds og andres
hjælp har opnået?